

tíðindablaðið

Útgevari: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Hægni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Lagkøkubýtið er broytt til fyrimuns fyri tey fáu

SEINASTU fyra árin er meira peningur tikin frá vanligu fólkinum enn nakrantíð. Skattatrystið er økt. Innflutningsgjaldini eru hækkað. Tað sama er at siga um ymisk gjöld til tað almenna ella almennar stovnar. Vit kunnu t.d. nevna útvarpsgjaldið, sjónvarpsgjaldið, telefongjöldini og ferðaseðlarnar hjá strandferðsluni.

SAMSTUNDIS er prístalið ikki hækkað í tann mun tað skuldi. Hetta kemst av, at prístalið fyri tveimum árum síðani varð sett aftur til 100. Harvið hava lønarstættirnar ikki fingið ta kompensatið fyri dyrtiðina, sum teir annars høvdu fingið, um prístalið ikki varð sett aftur til 100. Sum heild má sigast, at teir, sum hava stjórnáð landinum hesi árin, hava noytt tað vanligu fólkið til at spenna lívveimina inn.

VIÐ SLÍKUM tiltøkum skuldi nýtslan og harvið eisini innflutningurin natúrliga minka. Tað sama skuldi hent við hallinum á handilsjavnanum og við gjaldsjaðhallinum. Men so er ikki. Nýtslan og innflutningurin hava ongatíð verið stórir enn júst hesi árin. Í 1983 høvdu vit eitt gjaldsjaðhall upp á stívar 500 mió kr., og í 1984 verður gjaldsjaðhallið væntandi 800 til 1000 mió kr.

HETTA VIL siga, at hóast keypiorkan hjá tí vanligu fólkinum, við øktum skattatrysti, hægri innflutningsgjöldum og størri almennum gjöldum av ymiskum slag, er munandi skerd, so er samlaða nýtslan kortini størri. Vit mugu ásanna, at lagkøkan er vaksin. Men parturin

oddagrein

hjá tí vanligu fólkinum er vorðin minni. Hinvegin hava nøkur fá fingið allan vøksturin og nakað væl út yvir tað.

STØÐAN ER júst so, sum Atli Dam lýsti hana í blaðnum leygardagin. Her er farin ein umfordeling fram, soleiðis at Pelleba slapp ikki at brúka, meðan sokallaðu vinnulívmenninir — umsitararnir av samfelagsognini — hava økt nýtsluna við meira enn tí sum Palleba misti. Og her er tað at vina- og kenningsapolitikkurin hjá øllum trimum samgonguflokkunum hevur gjørt seg galdandi.

TAÐ MÁ VERA hugstoytt at ásanna hjá teimum, sum hava spent lívveimina inn, tí nú skuldi sparast, at hóast tey hava latið samfelagnum meira enn tey vóru ment, og hóast tey hava sett sína egnu nýtslu munandi niður, so er almenna støða Føroya verri enn nakrantíð. Tølini, sum verða nevnd í sambandi við uttanlandsskuld, hall á handilsjavnanum og í sambandi við gjaldsjaðhall, eru heilt óhugnalig.

NIDURSTØÐAN er, at lagkøkan — bruttótjóðarframløðin — er munandi størri, men nøkur fá hava fingið allan vøksturin og nakað væl út yvir tað. Burtur av tí størri lagkøkuni fær tað vanligu fólkið minni, enn tað fekk burtur av tí litlu lagkøkuni.

SOLEDIS ER støðan, nú lagkøkurøðarin frá 1. meidagshaldinum í Havn á sinni hevur staðið á odda fyri landsins stýri í skjótt fyra ár. Men til heystar verður lógtingsval. Tá hevur tað vanligu fólkið orðið. Tá má vanstýrið fáa sín dóm. Sjálvandi verða teir ríknir á dyr. Alt annað er óhugsandi.

Har skal standa: »Um vit hugsa okkum, at dollaravirðið var óbroytt hesi seinastu árin, so vóru eingi kurstap.«

Í greinini hjá Atla Dam seinasta leygardag datt eitt null burtur. Tað var um ilógurnar til vatnorku-útbygging. Har stóð 100 mió kr. Tað skuldi vera 1000 mió kr.

Fyrispurningur til formann javnaðarfloksins, Atla Dam

Í tíðindablaðnum SOSIALINUM 16. í h. skrivur tú, at »hugsjónunum um at liva í felagsskapi sum tvær frælsar tjóðir á jøvnum fœti og við fullum sjálvsavgerðarrætti mugu vit ikki sleppa.«

»Felagsskapurin«, ið tú her hugsar um, man vera tann felagsskapur, ið vit hava við Danmark. Sum tú óivað veitst, dugi eg ikki at siggia nakra »hugsjón« í hesum »felagsskapi«, men kortini havi eg hug at seta tær hesar spurningar:

1. Er henda tín »hugsjón« um at liva í felagsskapi sum tvær frælsar tjóðir á jøvnum fœti og við fullum sjálvsavgerðarrætti, longu veruleiki við teirri støðu, ið vit hava í hesum »felagsskapi« og annars við tí politikki, ið javnaðar-

flokkurin higartil hevur ríkið?

2. Um so er ikki, hvussu metir tá javnaðarflokkurin, at hesin felagsskapur eigur at broytast, soleiðis at henda »hugsjón« tin gerst veruleiki og hvørji stig javnaðarflokkurin ætlar tað skulu takast til tess at røkka á hetta mál?

Erlandur Patursson

ASOSIALURIN

Viðmerking til Sosialin nr. 59, 19.5.1984

Í langa tíð hevur ein stórus partur av Sosialinum snúð seg um Fólka-flokkin, Dagblaðið og summar av teimum persónum, ið standa aftanfyrir omanfyrir nevndu. Teig upp og teig niður hevur Sosialurin brúkt til at meiggja Fólka-flokkin og Dagblaðið út, og nú eri eg farin at halda, at hetta hevur havt ringa ávirkan á sjávan Sosialin. So nógv hevur verið skrivað um hetta sama evnið, at: fyri tað fyrsta er stílinur í Sosialinum farin at líkjast tí í Dagblaðnum, og fyri tað næsta eru fólk ikki bert vorðin troytt av Fólka-flokkinum og Dagblaðnum, sum ætlan Sosialins má hava verið, men tey eru eisini troytt av Sosialinum.

Nú henda dagin fór eg sanniliga at ivast í, um Fólka-flokkurin ikki gav tvey blað út: sitt egna og so Sosialin (í hvussu er nr. 59, 19.5.1984).

Í seinastuni hevur nógv verið skrivað um Mjorkadal og fyri at gloyma alt tað, fann onkur upp á at skriva um russar í Hoyvík, og so var alt á gosi. Eftir einari nátt hvarv øll skrivning um Mjorkadal. Undir hesum russaratjaki havi eg fleiri ferðir í Sosialinum lisið um persónsjagstrán í Føroyum, at ávis fólk, ja og heilar bygdir, fáa ikki frið fyri ávisum bløðum og blaðmonnum, — at einstaklingurin í Føroyum er í vanda.

Á Sosialinum havi eg skilt, at tey har bera alla virðing fyri blaðyrkinum, og at tey vita, hvat blaðetikur er, og tí kunnu loyva sær at læra onnur blaðfólk, hvussu blað skulu skrivast og prýðast við myndum.

Men hygg á síðu sjei í omanfyrinevnda Sosiali.

Eitthundrað millimetrar frá eini so positivari og viðkomandi grein hjá Róki Dalsgaard (legg til merkis, at henda greinin er ikki skrivað undir dulnevni), hevur blaðleiðslan sett eina innrammaða, dulnevnda »Kvøðu« til kvøðu?, sum er so órein og skitin, at hon líkist teimum í Dagblaðnum, tá ið tær eru verstar. Trúgv-ið mær ella ei, eg leði blaði saman og hugdi at blaðhøvdunum á forsiðuni, tí eg ivaðist ikki í, at eg (av misgávu) sat við einum Dagblaði í hondini.

Eg ætli mær ikki at nærlesna tekstin í hesi »Kvøðu«, men bara spyrja, um tað er í tráð við við stevnumið Javnaðarfloksins, tí at tað er flokkurin, sum tá ið saman-umkemur, ber ábyrgdina av umrøddu innleggi, at blanda privatliv og politiskar áskoðanir so dyggiliga saman, sum gjørt verður í hesu »Kvøðu til kvøðu?«. Um so er, skilji eg ikki rættliga, hví tit ikki heldur taka okkurt annað dømi um onkran, sum stendur Javnaðarflokkinum nógv værri, tí dømini vanta ikki. Ella er ætlanin í valtaktikki tykkara, at gera sum Dagblaðið og selja tykkum fyri bligasta pris, at meta fólk eftir persónligum viðurskiiftum. Er tað virkliga ætlan tykkara at meta fólk eftir, um tey eru gift inn í tær røttu familjurnar, um tey hava bygt sær nógv stór hús, um tey eiga bil, um menn bera skegg ella hvørjum vit fylgja til gravar, — so sigi eg bara væl gagnist tykkum!

Tað heilt láurliga við hesum Sosialinum er tað, at tú, í tveimum øðrum greinum, kanst lesa, hvussu blaðmenn á Sosialinum rætta upp á aðrar blaðmenn og siga t. imum, hvussu man ger eitt gott blað. Annar blaðmaðurin

skrivar um óhumskujournalistikk Dagblaðsins, og hin skrivar um anti-demokrati á 14. anda. Og mitt í øllum hesum lesur tú so eitt tað grovasta dømið um persónsjagstrán og óhumskujournalistikk í eini dulnevndari kvøðu í sjálvum (a) Sosialinum.

Jú, við hesum hava tit sanniliga víst, at Sosialurin heldur lesarar sínar vera býttlingar. Og tit kunnu skriva við so stórum stavum, tit vilja, at »demokrati er m.a. at loyva øllum at koma frá við sínum sjónarmiðum.« (Sosialurin nr. 59, s. 20, 1984.), uttan at tit fáa meg at trúgva upp á tykkara demokrati, har huldumenn tykjast at sleppa at liva og láta sum teimum lystir.

»Kvøða til kvøðu?« er eitt dulnevnt innlegg, og fyri hetta heftir tann, sum er ábyrgdarblaðstjóri, uttan mun til um hann hevur virðing fyri blaðetikki, journalistikki — ella ikki. Eg ætli mær at enda her við at gera orðini hjá Jan Müller um Óla Breckmann til míni og sendi tey aftur til Jan við vón um, at hann hugsar meir um tey, tí: »at skrivning hansara hevur sáðað split, mistreysti og skapt vanvirðing millum manna.« (Sosialurin nr. 59, s. 8, 1984), tí so leingi annað ikki er prógvað, haldi eg tað vera Jan Müller, ábyrgdarblaðstjóra, ið skrivar huldubrov og -kvøður í Sosialinum.

— Vissuliga hevur tú rætt í tí, Jan: Soleiðis byggja vit ikki land.

28.5.1984
Martin Næs

Svar til Martin

Undirritaði hevur ongantíð skrivað dulnevnt lesarabrev — og fer heldur ikki at gera tað. Tað er imóti míni sannføring sum

Framhald á síðu 7

Rættingar

Í oddagreininum týsdag kom eitt orð skeivt fyri og broyttir meiningina í einum reglubroti. Har stóð:

UM VIT HUGSA okkum, at dollaravirðið var óbroytt hesi seinastu árin, so vóru mong kurstap.

Men so hevði føroyski útflutningurin eisini verið hundræðstals milliónir lægri. T.v.s., at tá dollarin hækkað, fáa vit eina eykaútreiðslu, sum eitur kurstap.